

زمان وفای عهد دلواپسان نفتی فرا رسید

اکنون زمان آن فرا رسیده تا دلواپسان و منتقدانی که با کارشکنی های مختلف باعث فرصت سوزی و عدم اجرای قراردادهای جدید نفتی و جذب سرمایه گذاری های بین المللی شدند، به وعده ها و شعارهای خود عمل کنند.

زمان طلایی اجرای قراردادهای نفتی که پس از امضای برجام و در سال های 1394 و 1395 بود به علت کارشکنی ها و سنگ اندازی های داخلی که ریشه در فشارهای سیاسی و جناحی داشت، به آسانی از دست رفت. پس از برجام، بخش های مختلف اقتصادی کشور و از جمله صنعت نفت مورد توجه شرکت های معتبر بین المللی قرار گرفت؛ در آن زمان هیات های نمایندگی شرکت های بین المللی در مذاکرات اعلام کردند علاوه بر سرمایه گذاری مالی، حاضر به انتقال فناوری های جدید و پیشرفته به ایران نیز هستند؛ اما منتقدان در پس بازی های سیاسی و جناحی، به جای توجه به منافع ملی تلاش کردند در مقابل امضای قراردادهای جدید با شرکت های معتبر بین المللی کارشکنی کرده و سنگ اندازی کنند.

**** نگرانی شرکت های بین المللی از کارشکنی های سیاسی**

نتیجه این کارشکنی ها به این مساله ختم شد که هیات های اقتصادی خارجی، رفتاری محتاطانه از خود نشان داده و از تسریع در مذاکرات با دولت خودداری کردند؛ آنها نگران بودند که سرمایه گذاری های آنها گرفتار بازی های سیاسی و جناحی منتقدان شده و به سرانجام نرسد.

در بیست و یکمین نمایشگاه بین المللی صنعت نفت که اردیبهشت 1395 برگزار شد، مدیران شرکت های خارجی حاضر در نمایشگاه درباره سرمایه گذاری در ایران به ایرنا گفتند: چشم انداز مثبت و خوبی وجود دارد، اما اخباری که از ایران می رسد و تهدیدها و فشارها مخالفان سیاسی دولت، نگران کننده است، بنابراین ترجیح می دهند منتظر باشند تا ببینند چه اتفاقاتی خواهد افتاد.

ضرب المثلی میان اقتصاددانان و فعالان اقتصادی است با این مضمون که «پول، ترسو است». در واقع شرکت ها و بنگاه های اقتصادی در جایی سرمایه گذاری می کنند که تهدیدی متوجه آنها نباشد، به همین دلیل با مشاهده کارشکنی های دلواپسان، به تدریج کنار کشیدند.

**** ترامپ ادامه دهنده راه دلواپسان**

کارشکنی منتقدان و دلواپسان تا روی کار آمدن دونالد ترامپ رئیس جمهوری آمریکا در بهمن 1395 ادامه یافت.

روی کار آمدن ترامپ با توجه به تهدیداتش علیه ایران و برجام، خیال منتقدان را راحت کرد؛ ترامپ که وعده داده بود برجام را پاره می کند، از زمان استقرارش در کاخ سفید از هیچ تلاشی برای کارشکنی در مسیر اجرای برجام خودداری نکرد تا اینکه در اردیبهشت امسال آمریکا را از این توافق خارج کرد.

در واقع، ترامپ مسیر دلواپسان داخلی در جلوگیری از بهره برداری ملت ایران از منافع برجام را ادامه داد و زحمت آنها برای سنگ اندازی در جذب سرمایه گذاری خارجی در حوزه های نفتی را کم کرد.

**** توتال، بهانه ای برای هجمه به دولت**

تجربه نشان داده زمانی که شرکت های بین المللی سرمایه گذاری سنگینی در یک کشور انجام دهند برای حفظ منافع خود تلاش می کنند تا مانع اعمال فشار و تحریم های خارجی شوند.

پس از امضای توافق برجام، دولتمردان که بر این تجربه واقف بودند، تلاش کردند با مذاکره با شرکت های بین المللی به کشور علاوه بر جذب سرمایه گذاری و فناوری پیشرفته، سدی نیز در مقابل فشارهای احتمالی آمریکا ایجاد کنند.

بدین ترتیب مذاکرات فشرده ای با شرکت های بین المللی در بخش های مختلف انجام شد که بسیاری از آنها تا مرز عقد قرارداد نیز پیش رفت.

از جمله مهمترین و پرحاشیه ترین قراردادهای پس از برجام، قرارداد توسعه فاز 11 پارس جنوبی بود که پس از کارشکنی های گسترده داخلی در تیرماه 1396 با کنسرسیومی بین المللی به رهبری توتال فرانسه به ارزش حدود پنج میلیارد دلار به امضا رسید.

در صورتی که قرارداد توسعه فاز 11 پارس جنوبی به جای تیرماه 1396 در سال های 1394 یا 1395 و پیش از روی کارآمدن ترامپ به امضا می رسید، براساس برآوردها 2 تا 2.5 میلیارد دلار توسط این شرکت در ایران سرمایه گذاری می شد که زمینه گره زدن منافع این شرکت فرانسوی با حفظ برجام را فراهم می کرد.

اما، اکنون توتال حدود 45 میلیون دلار در ایران سرمایه گذاری کرده است که رقم قابل توجهی به شمار نمی رود؛ در صورت کارشکنی نکردن منتقدان و امضای به موقع قرارداد توسعه فاز 11 توسط توتال، میزان پیشرفت پروژه به 40 تا 50 درصد و حجم سرمایه گذاری این شرکت به حدود 2.5 میلیارد دلار می رسید که حاضر نبود به راحتی از آن دست بکشد.

بیژن زنگنه وزیر نفت در تیرماه امسال در این باره گفت: «اگر در کار وزارت نفت تاخیر نینداخته بودند و پنج قرارداد دیگر همانند توتال منعقد شده بود و همچنین صادرات نفت کشور چهار میلیون بشکه در روز بود، دیگر آمریکا نمی‌توانست نفت ایران را تحریم کند.» بدین ترتیب دلواپسان، زمان طلایی بهره برداری از دستاوردهای برجام را با کارشکنی های خود بر باد دادند و زمینه فشارهای بیشتر آمریکا علیه ایران را فراهم کردند.

**** توسعه فاز 11، چشم انتظار راهکار دلواپسان**

منتقدان که در زمان مذاکرات مربوط به قراردادهای جدید نفتی و همچنین پس از امضای قرارداد توسعه فاز 11 پارس جنوبی به گونه ای به آن می پرداختند که گویا شرکت های معتبر داخلی آماده اجرای این قراردادها هستند اما وزارت نفت از امضای قرارداد با آنها خودداری می کند، اکنون وقت معرفی شرکت های معتبر از سوی آنها رسیده است. حال که توتال ناچار به کناره گیری از پارس جنوبی شده و نظر نهایی شرکت سی.ان.پی.سی چین برای توسعه این میدان اعلام نشده، فرصت مناسبی است که شرکت های معتبر داخلی خواستار توسعه فاز 11 پارس جنوبی (توسعه عادی و وارد کردن فناوری پیشرفته ساخت سکوهای تقویت فشار) توسط این دلواپسان همیشه منقذ، به مردم معرفی شوند.

البته گزینه های مورد نظر باید علاوه بر دارا بودن منابع مالی چند میلیارد دلاری باید از فناوری های جدید نیز برخوردار باشند تا بتوانند منافع ملی حداکثری را تامین کنند.

توانایی های شرکت های داخلی که در سال های اخیر موفقیت های خوبی را کسب کرده و فازهای متعدد پارس جنوبی را توسعه داده اند قابل انکار نیست، اما توسعه فاز 11 پارس جنوبی با دیگر فازهای پارس جنوبی تفاوت دارد.

برای توسعه فاز 11 باید سکوی 20 هزار تنی تقویت فشار در آن نصب شود که نیاز به فناوری های پیشرفته ای دارد که در کشور نیست؛ همچنین باید سرمایه گذاری چند میلیارد دلاری در آن انجام شود که در شرایط کنونی اقتصاد به راحتی این ارقام قابل تحقق نیست. اکنون نه تنها خبری از شرکت های معتبر دخیل برای اجرای طرح توسعه

فاز 11 پارس جنوبی با فناوری های جدید نیست بلکه طبق تجربه های گذشته، تلاش دلوایسان با استفاده از فشارهای سیاسی، فشار به دولت برای امضای قرارداد با شرکت های خاصی است که پیامد آن پس از چند سال وقت کشی و هدر دادن سرمایه های ملی، تحقق نیافتن اهداف مورد نظر بوده است.